

Θέμα : Προθεσμίες δημοσιοποίησης για το Αρχείο του Πρωθυπουργού

1. Στο σχέδιο νόμου, που υπέβαλε η Επιτροπή για το Αρχείο του Πρωθυπουργού, η χρονική στιγμή δημοσίευσης των τεκμηρίων εξαρτάται από το χαρακτηρισμό τους σε εμπιστευτικά, απόρρητα και άκρως απόρρητα. Οι προθεσμίες δημοσιοποίησης προεκτείνονται για τα τεκμήρια που αφορούν την εθνική ασφάλεια και τον ιδιωτικό βίο προσώπων.

2. Ειδικότερα, οι μικρότερες των τριάντα χρόνων προθεσμίες έχουν τεθεί με γνώμονα τη διεθνή τάση μείωσης των προθεσμιών, προκειμένου να εξυπηρετηθεί η ανάγκη για πληροφόρηση και η επιστημονική έρευνα και αφορούν έγγραφα, η σημασία των οποίων δεν δικαιολογεί τριάντα χρόνια δέσμευσης.

3. Οι μεγαλύτερες των τριάντα χρόνων προθεσμίες για τα έγγραφα που αφορούν την εθνική ασφάλεια και τον ιδιωτικό βίο προσώπων εξοικονομεί την ανάγκη χαρακτηρισμού τους με τη συμπλήρωση τριάντα χρόνων από ειδικό όργανο προκειμένου να αποφασισθεί αν θα συνεχίσουν να είναι δεσμευμένα ή θα δημοσιοποιηθούν.

4. Επισημαίνεται εξάλλου ότι η χρονική δέσμευση ανάλογα με τη διαβάθμιση διευκολύνει το Γραφείο του Πρωθυπουργού να οργανώνει το αρχείο που θα παραδώσει και του παρέχει την πρωτοβουλία για το χαρακτηρισμό των εγγράφων. Ο χαρακτηρισμός συνδέεται και αποτελεί συγχρόνως απόφαση για το χρόνο δέσμευσής τους, λειτουργώντας έτσι ενθαρρυντικά για τον εκάστοτε Πρωθυπουργό, ώστε να συμπεριλάβει στο Γενικό Αρχείο περισσότερα τεκμήρια από όσα θα παραδίδονταν αν αρμόδια για τη δημοσιοποίηση ήταν τρίτα πρόσωπα.

5. Σε περίπτωση, τέλος, που επιλεγεί η χρονική προθεσμία των τριάντα χρόνων για τη δημοσιοποίηση όλων των τεκμηρίων, διαγράφονται περαιτέρω οι εξής δύο προοπτικές:

α) Η σύσταση ενός νέου οργάνου στο πλαίσιο της υπηρεσίας για τα Αρχεία του Πρωθυπουργού, που θα αποτελείται από πρόσωπα κύρους, πιθανότατα ανώτατους δικαστικούς. Αρμοδιότητα του εν λόγω οργάνου θα είναι η μελέτη και ο χαρακτηρισμός των τεκμηρίων των αρχείων πριν τη λήξη της δέσμευσής τους, ώστε

να διαπιστώνεται αν τμήμα αυτών δεν πρέπει να δημοσιοποιηθεί για λόγους που ανάγονται στην εθνική ασφάλεια, στο εθνικό συμφέρον ή στην προστασία της ιδιωτικής ζωής. Αξίζει να σημειωθεί εδώ ότι η προοπτική αυτή αναμένεται να λειτουργήσει αποτρεπτικά για την ένταξη στο αρχείο πολλών σημαντικών τεκμηρίων, επειδή η απόφαση για τη δημοσιοποίησή τους δεν θα ανήκει στον Πρωθυπουργό, κατά τη διάρκεια της θητείας του οποίου παράχθηκαν.

β) Η δημοσιοποίηση όλων ανεξαρτήτως των τεκμηρίων του Αρχείου μετά την πάροδο των τριάντα χρόνων, χωρίς τη δημιουργία νέου οργάνου. Η προοπτική αυτή είναι λειτουργικά απλούστερη και αντιμετωπίζει, ως ένα βαθμό, την πιθανότητα να ενταχθούν ελάχιστα και μη σημαντικά τεκμήρια λόγω της αποφασιστικής αρμοδιότητας τρίτων πριν τη δημοσίευσή τους.

6. Η ομοιόμορφη ρύθμιση του Αρχείου του Πρωθυπουργού και του Αρχείου του Υπουργείου Εξωτερικών για τη δημοσιοποίηση σε τριάντα χρόνια όλων των τεκμηρίων απομακρύνεται της τάσης που διαγράφεται διεθνώς, είναι πάντως - αν προκριθεί - προτιμότερη, προκειμένου να αρχίσει αμέσως η συγκρότηση του Αρχείου του Πρωθυπουργού. Είναι φανερό ότι μετά τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του μπορεί να εξετασθεί η προοπτική υιοθέτησης των “εκλεπτυσμένων” επιλογών που περιλαμβάνονται στο σχέδιο νόμου.

Αθήνα, 9 Ιουλίου 1999